Nr. 120. w Niedzielę

PRZEDPŁATA:
ćwierć-rocznie dla miasta Poznania 1 Tal. 20 Sgr.
na całe Prusy 2 Tal.

dnia 25. Maja 1856.

INSERATY:
1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na ⅓ szerokości przyjmują się tylko w expedycyi.

# GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spólki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

## Telegraficzne wiadomości.

Królewiec, 22. Maja wieczorem. — W téj chwili, po południu o godz. 6. minut 5, przybył tu Najj. Król w towarzystwie owdowiałéj cesarzowéj rosyjskiéj. Po drodze obejrzał ks. Michał wielką kr. stadninę w Trakehnen.

— Według króiewieckiéj gazety owdowiała cesarzowa opuściła dziś z rana Gumbin, o godzinie 9½, który wczoraj wieczorem był uroczyście illuminowany.

Królewiec, 23. Maja. — Według wydanych rozporządzeń, cesarzowa rosyjska odbywać będzie bez przerwy podróż, stanie dziś w Bydgoszczy a jutro w w Poczdamie.

Tryest, 23. Maja.— Przybił tu statek parowy z wiadomościami z Konstantynopola z d. 16. Maja. Według nich pospieszają sprzymierzeńcy z przewożeniem swojego wojska. Już kawalerya angielska wsiada na okręty. — Z kancelaryi rosyjskiego poselstwa przybyli do Konstantynopola pp. Pisani, obaj Timonisowie, bar. Hübsch wraz z dragomanami.

Paryż, 23. Maja. — Dzisiejszy Monitor donosi, że baron Hübner doręczył wczoraj pismo zawierzytelniające go jako ambasadora przy dworze cesarskim. W mowie z téj okoliczności mianéj powiedział pan Hübner między innemi, że cesarz austryacki chcąc węzły przyjaźni ściśléj powiązać, rozkazał przywrócić ambasadę w Paryżu, przez co ścisłość przymierza tak szczęśliwie zawartego między obu dworami, jeszcze bardziéj się wzmocni, sprzymierza które jako rękojmia porządku i bezpieczeństwa, silnie przyłożyło się do przywrócenia pokoju. Baron H bner spodziewa się skarbić sobie i nadal zaufanie, jakie okazywał mu cesarz. Cesarz odpowiedział na to łaskawie.

Posiedzenia ciała prawodawczego przedłużono do 21. Czerwca. — Renta na bulwarach 75 fr. 40 cent.

Londyn, 22. Maja. — Na posiedzeniu dzisiejszem izby niższéj cofnął lord Lyndhurst swój wniosek w kwestyi włoskiéj w skutek przedstawienia lorda Clarendona. — Stronnictwo torysowskie wystąpiło silnie przeciw lordowi Clarendon, ponieważ ten odstąpił od prawa zabierania nieprzyjacielskiéj własności na neutralnych okrętach. Przy głosowaniu nad tym przedmiotem otrzymał rząd większość 55 głosów.

---

Berlin, 24. Maja. — Najj. Pan raczył pozłotnikowi Karolowi Noack nadać tytuł król. nadwornego pozłotnika.

---

Królewiec, 21 Maja. — Z rozporządzenia podróży jutro rano o godzinie 8éj wyjedzie Najj. Pan do Taplacken, tam powita swoją najdostojniejszą siostrę cesarzową matkę rosyjską i około wieczora w jéj towarzystwie tu przybędzie.

## Królestwo polskie.

Warszawa, 20. Maja. — Zaonegdaj, hr. Alex. Przezdziecki, Henryk Stecki i Karol Beyer, udali się do Willanowa, gdzie korzystając z uprzejmości dziedziców, wybrali najrzadsze osobliwości, mające się wystawić na widok publiczny. Przed niejakim bowiem czasem zamierzono urządzić w Warszawie wystawę archeologiczną, co też obecnie przychodzi do skutku, a do czego, JJWW. hr. Aug. Potoccy, ofiarowali nawet i miejsce w pałacu swoim na Krakowskiem-Przedmieściu w Warszawie. Tak więc wkrótce już, wystawa ta otworzoną zostanie w sali koncertowéj tegoż pałacu, to jest w téj saméj, gdzie nie zbyt dawno odbył się koncert na dochód starców z Góry Kalwary. Oprócz skarbca hrabiostwa Potockich, trzej badacze, zajmujący się urządzeniem tego, zwiedzili także skarbiec JW. jenerała-adjutanta hr. Wincentego Krasińskiego, a korzystając z łaskawego pozwolenia dostojnego właściciela, pragnącego również przyczynić się do rozwinięcia tego zamiaru, wybrali arcy dawne i dotąd wielu jeszcze nieznane zabytki, jak bogate zbroje, nabijane kamieniami, berła, szable drogocennie oprawne, itp. przedmioty, które na téj wystawie zajmą zupełnie oddzielną ścianę, p. n. »Zbrojownia«. Nadto z pozostałych po śp. Franciszku hr. Potockim zabytków, pani hr. wdowa dozwoliła wybrać zasługujące na szczególniejszą uwagę osobliwości, dla przyłączenia ich także do przedmiotów wystawy. Jednem słowem, kto tylko posiada coś szczególnego, każdy jak najchętniéj pospiesza z ofiarą, tem bardziéj, że dochód z pomienionéj wystawy, przeznaczony został na cel dobroczynny, to jest na dom schronienia opieki Najśw. Maryi Panny, zostający pod kierunkiem i opieką hr. Augustowéj Potockiéj. Co do czasu otwarcia, ten jeszcze stanowczo oznaczonym nie został, ale jak tylko to nastąpi, nie omieszkamy ogłosić tak o tém jak również i o cenie wnijścia, która podobno nie będzie przechodzić kopiejek 30tu. Wystawa ta trwać będzie przez miesięcy trzy, dla tego téż zapewne nie jeden z mieszkańców nie tylko Warszawy, ale i królestwa, zechce zapewne przyjąć w niéj udział, nadsyłając posiadane przez siebie osobliwsze zabytki, albo wprost na ręce trzech archeologów zajmujących się urządzeniem wystawy, albo do redakcyi »Kurjera«. Dla tém większego nawet ułatwienia odbioru mających się nadsełać przedmiotów, codziennie w oznaczonych godzinach, znajdować się będzie przy miejscu wystawy, jeden z przeznaczonych do tego członków, na ręce którego za odpowiednim kwitem, można będzie składać mające się wystawić szczegóły.

— Przyjechali z Petersburga do Warszawy: Gecewicz jen major świty JCMci i ks. Bagration pułkownik, fligel adjutant JCMci. Rzeczywisty radzca stanu Anatol Demidow, szambelan dworu JCMci przyjechał z Wiednia.

## Rosya.

Petersburg, 13. Maja. — Z Krymu dowiadujemy się, że wojska rosyjskie poczęły odwrot swój do Rosyi. Jenerał Adelberg przybył do Krymu.

— Do Konstantynopola piszą pod d. 19. Maja z Berlina: Z Petersburga donoszą, że obie dywizye grenadyerów z Krymu rozpoczęły odwód swój do Moskwy, gdzie się spodziewają stanąć jeszcze na koronacyą cesarską.

— Jenerał Williams jest w Petersburgu i wkrótce wróci do Anglii.

— Ciągle pracują nad wałami Rewalu.

Odessa, 14. Maja. — Dziś jedzie kilku urzędników dawniejszego rosyjskiego poselstwa na okręcie angielskim do Konstantynopola.

— Dotąd jeszcze nie nastąpiło ułatwienie kwarantany, o którym wielokrotnie doniesiono.

## Francya.

Paryż, 20. Maja. — W Angouleme odkryto nowe tajemne towarzystwo demokratyczne. Członkowie stawieni są przed sąd policyi poprawczéj. W statutach ich, które znaleziono, stoi między innemi: »Prawa ludzkości ogłoszone przez Robespiera nigdy się nie przedawniają.« W normie przysięgi oświadcza przystępujący: że ciałem i duszą (corps et âme) łączy się z wiązkiem.

— Podług doniesień z Marsylii ceny zboża spadły w ogóle.

— Wedle Monitora odszedł wczoraj z Tulonu do Krymu okręt liniowy i fregata parowa.

— Sekwana od dwóch dni na 3 stopy opadła, tak, że żegluga parowa rozpoczęła się na nowo.

— W przejeździe do Madrytu znajdują się obecnie w Paryżu posłowie króla bawarskiego, którzy mają prosić o rękę infantki dla książęcia Wojciecha.

— Zapewnają, że cesarz postanowił hrabiemu Morny nadać tytuł »Prince archichoncelier de l'empire« z roczną pensyą 500,000 franków. Hrabia Morny stanie się przez to jedną z najpierwszych osób Francyi. W razie śmierci cesarza powołany będzie do odegrania wysokiéj roli. Zdaje się, że Napoleon wielkie w nim pokłada zaufanie tak pod względem jego uległości jako energii, któréj dał dowód w wypadkach grudniowych.

## Anglia.

Londyn, 20. Maja.— Na wczorajszem posiedzeniu izby wyższéj zapytał lord Elgins: czy dokumenta cytowane przez pisma amerykańskie, wedle których rząd angielski wspiera Costa Rica, są prawdziwe? Lord Clarendon odpowiedział: Nie waham się powiedzieć, że tak jest. Anglię, od czasu wkroczenia Walkera, prosił Costa Rica o pomoc, podając w téj mierze różnego rodzaju propozycye. Rząd Wielkiéj Brytanii oddalił je z wyraźnem oświadczeniem, że się nigdy mięszać nie chce w sprawy Ameryki centralnéj, i jeżeli co zrobi, to wyszle flotę dla obrony interesów poddanych angielskich tam zamieszkałych Walker, mówi daléj lord Clarendon, przywłaszczył sobie rzeczywiście angielską własność w Nicaragua, i przez to rząd angielski widział się spowodowanym, mieszkańcom Costa Rica przyrzec wsparcie w broni, o którą prosili, tego jednak nie zataił wcale przed rządem amerykańskim. Pan Marcy, kończy lord Clarendon, zapewniał w imieniu rządu, aby wszystkich dołożył starań w ukróceniu niesprawiedliwego panowania Walkera, na co on (lord Clarendon) oświadczył, że Ameryka związana z Anglią najlepiéj zdoła zapewnić własność obywateli obu państw Ameryki centralnéj. — Lord Malmesbury pyta się, czy jest prawdą, że Czerkiesi w nocie podanéj Porcie wezwali sprzymierzeńców, aby im przyszli w pomoc przeciw Rosyi? czy rząd notę tę odebrał i czy takową, jako i tę którą Sardynia podała do Anglii i Francyi, przedłożyć zechce izbie? Lord Clarendon odpowiada: Prawda, że poselstwo czerkeskie zjawiło się w Konstantynopolu, ale dotąd otrzymał tylko od posła angielskiego list naczelników czerkieskich pisany do królowéj Pani. To czego Czerkiesi pragną, jest zapewnienie ich niezawisłości po zawartym pokoju. Na czele ich deputacyi nie stał bynajmniéj Czerkies, ale Sefer basza, mąż, który w ostatnich dwóch latach nie pokazał się być wcale przychylnym sprzymierzeńcom. Człowiek ten jest powodem, że fortyfikacye Anapy nie zostały zniszczone, i okazał

się najczynniejszym ajentem Rosyi. Nie sądzi przeto, aby deputacya ta mogła rościć prawo do wsparcia mocarstw zachodnich. Co się tyczy noty sardyńskiéj, gotów jest takową przedłożyć izbie. — Lord Albermarle rozwodził się potem nad stanem Indyi i wykazał w wymownych słowach potrzebę zapobieżenia nieładowi i zaprowadzenia w kraju tym rządów wedle systemu europejskiego, a nie pozwolić, aby kraj ten był rządzonym despotyzmem azyatyckim, i wniósł o komisyą, któraby stan kraju wyśledziła. Lord Granville opiera się wnioskowi w imieniu rządu, zapewniając, że rząd zapobieży torturze w tym kraju. Gdy i lord Ellenborough przemówił w myśl poprzedzającego mowcy, odrzucono wniosek Albermarla.

— Dzienniki opozycyjne objawiają coraz dobitniéj nieukontentowanie, jakie panuje, z powodu zawartego z Rosyą pokoju, nie dającego żadnéj rękojmi, aby się długo utrzymał. Press organ Disraelego, tak się wyraża:

»Okoliczności, które wyszły na jaw, od czasu jak traktat z 30. Marca zawartym został, są tego rodzaju, ze nieusprawiedliwiają nadziei, jakie sobie czyniono, względem trwałéj spokojności w Europie. Nie było czy odwagi, czy zręczności, aby doprowadzić rzeczy do zupełnéj pacyfikacyi wschodu, i do uprzątnienia przyczyn nieukontentowania w Europie. Mamy pokój, ale nie jest to pokój, który spór w ostatniéj instancyi rozstrzyga i nieprzyjaciół w przyjaciół zamienia. My nieżądamy pokoju, z któregobyśmy dumni byc mogli, ale przynajmniéj takiego, z któregobyśmy mogli być kontenci. Nie mamy ani jednego ani drugiego. Ci co utrzymywali, że się zbyt pospieszono z ukończeniem wojny, mogą dziś wskazać na położenie Europy, ku usprawiedliwieniu swego zdania. Mogą powiedzieć, że wojna zwykle wyczyszcza polityczną atmosferę, ale tą razą zostawiła ją duszną i pochmurną. Mocarstwa wojujące zachowują zawsze jeszcze podejrzliwość względem siebie, a Rosya gotuje się do boju nad brzegami tego samego morza, którego pacyfikacya była jednym z głównych celów wojny.«

Rzadko kiedy polityka Europy była tak zawikłana i zaplątana, jak właśnie teraz, i nigdy trudniéj nie było znaleźć klucza do wytłumaczenia postępowania naszego ministerswa spraw zagranicznych. To obałamucenie, o ile od Anglii zależy, nie wypływa tyle z przedwczesnego ukończenia wojny, ile z téj okoliczności, że rząd Palmerstona znowu chodzi po ciemnych i krętych drogach. Podpisy i pieczęcie są tylko pozornym znakiem i wyrazem przyjaźni, któréj traktat ostatni nie ustalił. Bo gdzie ducha braknie, tam formy zaufania zrodzić nie mogą. Złożono broń, ale zachowano nieprzyjazne usposobienie umysłów.

Wiadomo całemu światu, że Rosya się zbroi do nowéj kampanii na Kaukaz. Nikt jéj tego nie nagani, że korzysta z koncentracyi wojsk swoich na południu i chce ich użyć do dokonania podboju już od stu lat rozpoczętego. Atoli jest to nieszczęściem tak dla Rosyi, jak dla Europy, że ją zostawiono w możności, doświadczenia na ten cel sił swoich. Przypuściwszy, że Czerkiesi nie uczynili nic, czemby byli sobie zasłużyli na naszą opiekę, to jednak Rosya byłaby musiała porzucić wszelką myśl zawojowania Kaukazu, gdyby się kongres był upominał o neutralizacyą nadbrzeży czerkieskich. Wielki cel byłby tym warunkiem osiągnięty. Byłaby znikła potrzeba utrzymania systemu militarnego zmarłego cara. Całe państwo rosyjskie zakosztowałoby pokoju, a rząd miałby wolne ręce do zaprowadzenia ulepszeń w kraju. Nie bylibyśmy mogli lepszéj usługi wyświadczyć dworowi petersburgskiemu, jak obstając za warunkiem pokoju, któryby wskazał armie jego na nieczynność. Atoli nasza polityka snać nie chce tego, aby Rosya wojennie była nieczynną, albo baczyła na szemranie, jakie się niechybnie przy odnowieniu wojny na Kaukazie, u nas da słyszeć.

Rosya podpisując traktat 30. Marca, musiała sądzić, że tym sposobem weszła znowu w przyjazne stosunki ze swemi przeciwnikami, i że z zaufaniem do grona rodziny europejskiéj przyjętą zostanie. Nie mogła przypuszczać, aby Anglia, Francya i Austrya w 14 dni później, osobny podpisały alians, ku gwarantowaniu całości otomańskiego państwa. Alians ten wyraźnie Rosyą wyosobnia, ogłasza bezpośrednio po zawarciu pokoju, że nowe przymierze było potrzebne, aby niedopuścić złamania pokoju przez Rosyą. Za tem przymierzem tkwią jeszcze inne tajemne układy, które tém większe podejrzenie u dworu rosyjskiego obudzić muszą.

Inne państwo jeszcze boleśniéj czuje się dotkniętym niż Rosya. Sardynia nie przystąpiła do tajemnego osobnego aliansu. Jéj interesa w kwestyi włoskiéj są przeciwne interesom Austryi, i kiedy szuka pomocy u Anglii i Francyi, dowiaduje się, że te mocarstwa z Austryą osobno się spoiły. Uczucie wspólnéj urazy pociąga Rosyą i Sardynią do siebie, jedną bowiem podejrzywają, drugą pogardzają. Pomimo to panowie Palmerston i Clarendon zawsze jeszcze udają obrońców wolności włoskiéj. Od 25 lat trwa ta haniebna gra w intrygi, i widać trwać ma i nadal. Podniecają Włochy do rewolucyi i opuszczą je w chwili stanowczéj. Sardynia już raz padła ofiarą téj przewrotnéj polityki, będącéj jedyną przyczyną dzisiejszych okropnych cierpień włoskiego kraju.«

## Włochy.

Z Parmy pod 8. Maja donoszą do Times: Tutejsza załoga austryacka bez sztabu wynosi 1000 ludzi. Liczba ta jest dostateczną do utrzymania miasta naszego w porządku. W razie potrzeby nadbieży w pomoc wojsko 3000 z Piacency, kilka godzin ztąd odległéj. Odwach główny i twierdzę mają w swym ręku wojska austryackie. Słuzbę w pałacu księcia odbywają na przemian żołnierze austryaccy i parmezańscy.

Turyn, 15. Maja — W ostatnich dniach opływał Turyn w uciechach. Obchodzono tu uroczystość ośmioletniego istnienia konstytucyi. Zabawy w tym względzie rozporządzone zaspokoiły całkiem życzenia ciekawéj i licznéj publiczność, dodało im świetności wracające zwyciezkie wojsko z Krymu. Na balu towarzystwa »academie philharmonique« znajdowało się wielu tu bawiących cudzoziemców; widzieć na nim mógłeś rosyjskiego dyplomatę jenerała hrabiego Stackelberga, posła francuskiego książęcia Grammont i pruskiego posła szambelana Brassier de St. Simon. Uroczystosc ta odbywała się przez trzy dni z przykładną spokojnością. W końcu atoli wybuchnęła nienawiść stronnicza. Armonia, pismo duchowne, nie dzieląc zdania tych, którzy się radości oddawali, powstała w wyrazach nieco cierpkich, urągających, na gwardyę narodową, studentów i robotników. Studenci nasamprzód zażądali satysfakcyi od redakcyi, wysyłając czterech z pośród siebie w deputacyi do biura, gdzie ich nie przyjęto i zamknięto przed niemi drzwi; ztąd rozjątrzenie studentów wzrosło. Nasrożywszy się bezczelnemi wyrzutami, udali się do uniwersytetu, zkąd wysłali do redakcyi protest przeciw redaktorom (księżom) pisma, chcąc na nich wymódz odwołanie tego co napisali. Ledwo profesorom udało się uspokoić studentów.

— Poseł rosyjski hrabia Stackelberg uda się w tych dniach do Warszawy.

Genua, 17. Maja. — Urzędowa Gazezta di Genowa jest upoważniona oświadczyć, iż przez pismo Diritto obwieszczona demonstracya przeciw austryacko-konsularskiemu hotelowi jest zmyślona.

— Do gazety augsburgskiéj piszą: W Genui wyszedł pierwszy numer pisma literacko-politycznego pod tytułem: Italie. Założyli je ci sami, co wydają le Nord w Bruxelli.

### Nota sardyńska z d. 27. Marca r. b.

Ograniczamy się na wskazaniu pokrótce ważniejszych punktów naszego projektu organizacyi prowincyj papiezkich i środków do ich urzeczywiszczenia.

1. Prowincye leżące między rzeką Po, morzem Adryatyckiem i Apeninami, pozostając pod panowaniem stolicy apostolskiéj, będą zsekularyzowane i mieć będą pod względem administracyi, sądownictwa, wojska i skarbu oddzielną zupełnie i od reszty państwa kościelnego niezawisłą organizacyą. Dyplomatyczne i religijne stosunki pozostaną w całkowitéj zawisłości od gabinetu rzymskiego.

2. Organizacya tak terytoryalna jak administracyjna tego apostolskiego księstwa weźmie za podstawę stosunki za rządów Napoleona I wprowadzone i aż do 1814 r. utrzymane. Kodeks Napoleona będzie wprowadzony ze zmianami, jakie pokażą się potrzebne ze względu na stosunki między kościołem a państwem.

3. Wikaryusz papiezki, świeckiego stanu, rządzi temi prowincyami za pomocą ministrów i rady państwa. Stanowisko wikaryusza mianowanego przez papieża, nabiera gwarancyi przez sprawowanie tego urzędowania przynajmniéj przez lat dziesięć. Wikaryusz papiezki mianuje ministrów, radzców stanu i wszystkich urzędników bez wyjątku. Ich prawodawcza i wykonawcza władza nie może się nigdy rozciągać na stosunki religijne, ani na stosunki mięszanéj natury, które z góry jasno i szczegółowo oznaczone być powinny, podobnie naruszać nie może międzynarodowych stosunków.

4. Prowincye te powinny w odpowiednim stosunku przykładać się do opędzenia wydatków dworu papiezkiego i do ponoszenia odpowiedniéj części dziś istniejącego długu państwa.

5. Wojsko narodowe natychmiast na drodze konskrypcyi zorganizowanem zostanie.

6. Oprócz rady gminnéj i prowincyonalnéj, utworzoną zostanie rada jeneralna dla kontrolowania i wotowania budżetu

Co się tyczy środków wykonania, pokaże się zaraz, że nie ma trudności ileby się na pierwszy rzut oka wydawać mogło. Idea osobnego urządzenia legacyi nie jest nową w Rzymie. Już wielekroć proponowała ją dyplomacya i popierali ją członkowie konsulty świętéj, chociaż w ciaśniejszych granicach niż na cel tak wielki i skuteczny potrzeba. Nieodwołalna wola i postanowienie mocarstw położenia końca okupacyi, spowodowałyby gabinet papiezki do przyjęcia planu, który w gruncie rzeczy władzę jego świecką uznaje i nie tyka urządzeń dzisiejszych w Rzymie i w większéj części państwa. Jak tylko nastąpi zgoda na zasadę, będzie potrzeba, aby wykonanie planu poleconem było komisarzowi, przez mocarstwa mianowanemu. Bo gdyby rzecz ta zostawioną była rządowi rzymskiemu, rząd ten dawnym obyczajem nietylkoby ją przedłużył w nieskończoność, aleby i ducha nowych instytucyj zmienił. W obecnéj chwili nie można temu zaprzeczyć, że gdyby rzeczone reformy, po ustaniu okupacyi, nie były z szczerością zaprowadzone i siła publiczna nie została utworzona, że powtórzyłyby się niezawodnie rozruchy i agitacye polityczne, a za niemi weszłyby na nowo załogi austryackie. Wypadek taki byłby tem bardziéj pożałowania godny, że potępiałby z góry każdy projekt zaprowadzenia lepszego porządku rzeczy.

Z tego to powodu uważamy projekt przez nas podany za jedyny warunek, pod jakim obce wojska z prowincyi papiezkich ustąpić powinny. Rząd papiezki ma obecnie dwa pułki Szwajcarów i dwa pułki krajowe, ogółem koło 8000 ludzi. Siła ta jest dostateczną do utrzymania porządku w Rzymie i w prowincyach, naszym projektem co do odłącznéj administracyi nie objętych. Zaś w prowincyach zsekularyzowanych wojsko na drodze konskrypcyi zorganizowane, byłoby dostateczne do zachowania w nich spokojności. Francuzi będą więc mogli ustąpić z Rzymu a Austryacy z legacyi. W odwrocie swoim na drodze lądowéj, mogłyby wojska francuskie przez niejaki czas pozostać w organizujących się na nowo prowincyach, ażeby własne narodowe wojsko w dostatecznej liczbie uformowanem nie zostało.

## Hiszpania.

Depesza z Madrytu z 16. Maja donosi: Espartero wraca dziś. — Szacunek dóbr przedanych dotąd wynosi 343 milionów realów. — Jenerał Zabala przybył tu. — Wieść, że Olozaga ma być w Paryżu przez innego zastąpionym, jest mylna.

## Turcya.

Z Konstantynopola pisze pod d. 8. Maja korespondent gazety austryackiéj: Wiadomości, jakie ze strony Greków ciągle rozsiewane bywają o niespokojnościach wewnątrz kraju, nie wiele tu robią wrażenia, bo każdy wie, że są przesadzone. Ubolewać należy, że poddani Turcyi, chrześcianie i organy chrześcian innych krajów zdają się wysilać, aby Turcyi wszelkie czynić [illegible], których pozbyć się tem bardziéj pragnie, że i bez nich ledwo zdoła wywiązać się z ciężkiego zadania, jakie obecna chwila nań wkłada.

## Kronika miejscowa.

Poznań, 24. Maja. — Biuro statystyczne podaje przecięciowe ceny miesięczne w pruskich sgr. i szeflach czterech głównych rodzajów zbóż i ziemniaków w miesiącu Kwietniu r. 1856 w znakomitszych targowych miastach pruskiéj monarchii. Ceny w prowincyi poznańskiéj tak są podane: 1) Poznań: pszenica 95, żyto $89\frac{5}{12}$, jęczmień $72\frac{1}{12}$, owies $48\frac{11}{12}$, ziemniaki $36\frac{3}{12}$; 2) Bydgoszcz: pszenica $99\frac{10}{12}$, żyto $88\frac{11}{12}$, jęczmień $67\frac{6}{12}$, owies $49\frac{5}{12}$, ziemniaki $32\frac{3}{12}$; 3) Wschowa: pszenica $128\frac{4}{12}$, żyto $95\frac{10}{12}$, jęczmień $80\frac{1}{12}$, owies $49\frac{3}{12}$, ziemniaki $35\frac{9}{12}$; 4) Gniezno: pszenica $117\frac{10}{12}$, żyto $94\frac{5}{12}$, jęczmień $68\frac{2}{12}$,

owies $49\frac{1}{12}$, ziemniaki $37\frac{5}{12}$; 5) Rawicz: pszenica $159\frac{11}{12}$, żyto $107\frac{10}{12}$, jęczmień $79\frac{5}{12}$, owies $45\frac{10}{12}$, ziemniaki 46; 6) Leszno: pszenica $147\frac{6}{12}$, żyto 104, jęczmień $82\frac{8}{12}$; owies 48, ziemniaki 40; 7) Kempno: pszenica $123\frac{9}{12}$, żyto $97\frac{6}{12}$, jęczmień 74, owies 55, ziemniaki $37\frac{6}{12}$. — Przecięciowe zaś ceny w znakomitszych miastach monarchii były: w 13 pruskich miastach za szefel w srebrnych groszach: pszenica $113\frac{9}{12}$, żyto $93\frac{2}{12}$, jęczmień $70\frac{8}{12}$, owies $48\frac{2}{12}$, ziemniaki $38\frac{4}{12}$; w 7 poznańskich miastach: pszenica $124\frac{7}{12}$, żyto $96\frac{10}{12}$, jęczmień $74\frac{9}{12}$, owies $49\frac{4}{12}$, ziemniaki $37\frac{11}{12}$: w 5 brandenburgskich miastach: pszenica $117\frac{7}{12}$, żyto $89\frac{10}{12}$, jęczmień $67\frac{4}{12}$, owies 44, ziemniaki $26\frac{4}{12}$; w 5 pomorskich miastach: pszenica $113\frac{4}{12}$, żyto $89\frac{7}{12}$, jęczmień $96\frac{5}{12}$, owies $49\frac{2}{12}$, ziemniaki $36\frac{1}{12}$; w 13 szląskich miastach: pszenica 116, żyto $98\frac{7}{12}$, jęczmień $72\frac{3}{12}$, owies $39\frac{2}{12}$, ziemniaki $35\frac{11}{12}$; w 8 saskich miastach: pszenica $106\frac{4}{12}$, żyto $78\frac{6}{12}$, jęczmień $55\frac{7}{12}$, owies $35\frac{1}{12}$, ziemniaki $21\frac{10}{12}$: w 4 westfalskich miastach: pszenica $118\frac{2}{12}$, żyto $95\frac{8}{12}$, jęczmień $65\frac{9}{12}$, owies $43\frac{1}{12}$, ziemniaki $38\frac{9}{12}$; w 14 reńskich miastach: pszenica $114\frac{9}{12}$, żyto $93\frac{9}{12}$, jęczmień $62\frac{4}{12}$, owies $35\frac{9}{12}$, ziemniaki $32\frac{2}{12}$.

Lwówek, 20. Maja. — W sąsiedzkiém mieście Pniewach odbył się wczoraj targ, ale nie spełnił nadziei. Spędzone bydło na targ było chude i nikczemne, a żądano za nie wysokie ceny. Koni tak było mało, że potrzeb niezaspokoiły.

— *Dziedzic Haza Radlitz z Lewic* znany ze swéj szczodrobliwości, mając wzgląd na panującą teraz nędzę, wydał rozporządzenie do sprzedawania 1000 szefli ziemniaków zdrowych po 22 sgr. za szefel. Mają z tego dobrodziejstwa korzystać nietylko chłopi jego, ale jeszcze włościanie i mieszczanie okoliczni. Nie małe to jest dobrodziejstwo, kiedy zważymy, że za szefel ziemniaków płacą w naszéj okolicy 1 tal. 12—15 sgr.

Rawicz, 20. Maja. — Nasz landrat wciąż wydaje rozporządzenia, aby przeciąć komunikacye z Psarskiem i Gajem, gdzie panuje zaraza na bydło. W całym powiecie zniósł targi na bydło, zakazał handlu bydłem w miejscach najbliżéj położonych wsi dotkniętych zarazą, wszystkie psy mają być wiązane, a trzody bydła co dni 14 pieczołowicie rewidowane. — D. 17. b. m. zastrzelił się z pistoletu chirurg Laskowski w Sarnie, w najsilniejszym wieku mężkim i pozostawił żonę z trzema małemi dziećmi. Powód samobójstwa niewiadomy. Tegoż samego dnia powiesił się tu muzykant Günther. — Zjazd powiatowy nasz na d. 15. b. m. wybrał komisyą do zaciągnięcia pozyczki 15,000 tal., celem opędzenia kosztów reszty budowy dróg żwirowych, co do repartycyi komunalnych składek powiatowych, inny uchwalono rodzaj wyborów, które nastąpią w czasie nowego periodu etatów, dla zakładu niewidomych w Wolsztynie przeznaczył wsparcia 10 tal. — Dnia 14. b. m. zapalił piorun równocześnie gospodarstwo we wsi Cegielni, a drugie w Zielonej wsi. Oba spłonęły a oprócz tego w Zielonéj górze trzy świnie i jedna krowa, których niezdołano ocalić.

## Wiadomości agronomiczne.

Prezerwatywa przeciw księgosuszowi z roczników gospodarstwa wiejskiego. Poszyt na Styczeń r. z :

| | | |
|---|---|---|
| koperwasu | 1 | funt |
| siarki szaréj, (koloru popiołu) | $\frac{1}{2}$ | funta |
| saletry | $\frac{1}{2}$ | " |
| kredy miałkiéj | $\frac{1}{4}$ | " |
| kamfory | $\frac{1}{8}$ | " |

Wszystko to tłucze się bardzo miałko, kamforę zaś, należy drobno pokrajać, w szklance spirytusu zakropić, a potem zaraz z kredą utrzeć, bo inaczéjby się nierozproszkowała. Wszystko wsypać w garnek, nalać ośmiu kwartami miękkiej wody mięszać bezustannie, izby niedopuścić ustania się, a następnie ściągnąć w butelki.

Tak przysposobione lekarstwo, jeżeli zaraza jest już w okolicy, daje się każdéj sztuce bydła, jako prezerwatywę, przez trzy dni, po półkwaterku, potem przestaje się zadawać.

Jeżeli po pierwszem zadaniu, zaraza przybliża się jeszcze w sąsiedztwie, — daje się co drugi dzień po małem kieliszku.

Jeżeli zaraza wybuchnie już w stadzie, w takim razie dawać codziennie każdéj sztuce, po miernéj filiżance, dopóki zaraza nie przejdzie.

## Wiadomosci literackie.

Poznań, 24. Maja. — Tygodnik poświęcony wykładowi wszystkich gałęzi nauk przyrodzonych, praktycznemu ich zastósowaniu do potrzeb życia, tudzież najnowszym odkryciom i wynalazkom, wyszedł Nr. 21. i zawiera »Aforyzmy o estetyce przyrody dla mojéj Heluni«, przez Wacława Zapolskiego. — Część praktyczna: Przemysł: Korrespondencya z Washyngtonu w Stanach Zjednoczonych.

## Wiadomości handlowe.

Berlin, 23. Maja.

Pszenica 80—115 tal.

Zyto 84 funt. $72\frac{1}{2}$ tal., na Maj Czerwiec $72\frac{1}{4}$—71 tal., na Czerwiec Lipiec $67\frac{1}{2}$—$66\frac{1}{4}$—$66\frac{1}{2}$ tal., na Lipiec Sierpień $62\frac{1}{4}$—62—$\frac{1}{2}$ tal., na Wrzesień Październik $58\frac{1}{4}$ tal.

Jęczmień wielki 52—56 tal.

Owies 34—37 tal., na Maj Czerwiec 37 tal.

Groch 70—80 tal.

Olej rzepiowy 15 tal., na Maj 15 tal., na Czerwiec Lipiec $14\frac{3}{4}$ tal., na Wrzesień Październik $14\frac{3}{8}$—$\frac{5}{12}$ tal.

Olej lniany $13\frac{3}{4}$ tal., na dostawę $12\frac{1}{2}$ tal.

Olej makowy 19—20 tal.

Olej konopny $13\frac{1}{2}$ tal.

Olej palmowy $15\frac{1}{6}$ tal.

Okowita bez beczki 33—$32\frac{1}{2}$ tal., na Maj 33—$32\frac{1}{4}$ tal., na Maj Czerwiec i Czerwiec Lipiec $32\frac{1}{2}$—32 tal., na Lipiec Sierpień $32\frac{1}{2}$—32 tal., na Sierpień Wrzesień $32\frac{1}{2}$ tal.

Szczecin, 23. Maja.

Żyto na Maj Czerwiec $69\frac{1}{2}$—71 tal., na Czerwiec Lipiec $66\frac{1}{2}$ tal., na Lipiec Sierpień 63 tal., na Wrzesień Październik 59—$59\frac{1}{2}$ tal.

Olej rzepiowy na Maj $14\frac{1}{4}$ tal., na Wrzesień Październik $14\frac{1}{2}$ tal.

Okowita na Maj $10\frac{3}{4}$ proc., na Czerwiec Lipiec $10\frac{7}{8}$ proc.

Gdańsk, 22. Maja. — Pomimo nieprzychylnéj pogody z szczupłych dowozów, targi londyńskie w upłynionym tygodniu były obojętne co tylko przypisywano wielkiéj szkodzie i drogości kapitałów. Na placach portowych znaczne na rachunek francuski robiono zakupna, co jednak na podwyższenie cen w Londynie nie wpłynęło i tak krajowa jak i zagraniczna pszenica przy dawnych pozostały notowaniach. Dwutygodniowe chłodne powietrze cofnęło wegetacyę i niekorzystny wpływ na zasiewy wywarło.

W ciągu tygodnia przybyło do Londynu:

| | Pszenicy. | Jęczmienia. | Owsa. | Bobu i grochu. | Siemie lniane i rzepak. | Mąki cetn. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| z kraju | 8472 | 2395 | 7751 | 399 | — | 34,685 |
| z zagranicy | 14,391 | 4352 | 12,860 | 9404 | — | 19,750 |

Targi irlandzkie, szkockie i prowincyalne zamknęły się z podwyższonemi cenami.

We Francyi raz dla wyraźnego niedostatku zasobów a powtóre z powodu niepamiętnych wylewów które wielką część kraju pokryły wodą; ceny mąki pszenicy i zyta ogólnie poszły w górę, a opinia publiczna dalsze podniesienie uważa nieuchronnem. W Holandyi i Belgii wielkie ziarno gwałtownie przy wielkim odbyciu się podniosło. W Hamburgu równie cieszono się wyraźnem ożywieniom.

Na naszéj giełdzie zapewne głównie dla braku zboża i przesadzonych żądań obrót interesów był mały; ale niektóre partyjki zakupiono na export co daje otuchę blizkiego rozwinięcia handlu. Żyto z każdym prawie dniem w cenie się podnosiło, a gdybyśmy nie mieli wyjątkowie dostarczeń ze Szwecyi potrzeby miejscowe nie byłyby pokryte dowozami z okolic.

| Płacono za szefel pruski wagi berl. | | Tal. | sgr. | fen. | Tal. | sgr. | fen. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Pszenicy | 84—86/7 | 3 | 18 | — | 4 | 1 | 8 |
| Żyta | 81—84 | 3 | 3 | 4 | 3 | 5 | — |
| Jęczmienia | » 75 | — | — | — | 2 | 12 | 6 |

Czas mamy zimny, wietrzny i dżdżysty.

Toruń przebyło pszenicy 27,180, siemienia lnianego 14,800, belek sosnowych 15,992, smoły beczek 51, terpentyny centnarów 16. Wysokość wody 3 stopy 9 cali.

*Kursa zamian.* — Londyn 203. Amsterdam $102\frac{1}{2}$. Hamburg $45\frac{1}{2}$.

*Alexander Makowski & Comp.*

## Przybyli do Poznania 24. Maja.

**BAZAR**: hr. Bninski z Samostrzela, Żółtowski z Myszkowa, Łącki z Stachcina, Dzierzbicki z Zawor.

**HOTEL RZYMSKI BUSCHA**: Kreyenberg z Brunświku, Vogt z Pforzheim, Defflés z Hamburga, Lüssenhop z Alfeid, Hoffmann i Kohler z Wrocławia, Turno z Obiezierza.

**HOTEL DREZDENSKI MYLIUSA**: Lesser z Berlina, Schimmelfennig z Rudnik, hr. Taczanowski z Taczanowa, Zelasco z Obornik, Frankenstein z Berlina, Blankensee z Warbelin, Palm z Otusza, Palm z Jankowic.

**HOTEL BAWARSKI**: Bröcker z Łabiszynek, Koszutski z Dziadkowa. Gutlry z Paryża, Węsierski z Modliszewka, Malczewski z Kruchowa, Gorzenska z Woli Xiążęcéj, Katzenellenbogen z Krotoszyna, Karmiński z Pleszewa.

**HOTEL DU NORD**: Taczanowski z Sławoszewa, Bielicki z Siedliczek, Krause z Bydgoszczy i Segnitz z Friedlandu w Szlązku.

**POD CZARNYM ORŁEM**: Rychłowski z Węgorzewa, Raczyński z Smolar, Sawiński z Górki, Lehmann z Szczecina.

**HOTEL PARYZKI**: Budzyński z Kleryka.

**POD ZŁOTĄ GĘSIĄ**: Kwilecki z Wróblewa.

**HOTEL BERLINSKI**: Bertram z Lippstadt i Seelig z Berlina.

**POD BIAŁYM ORŁEM**: Hans z Landau.

**HOTEL KRUGA**: Benecke z Kiestrzyna, Glathar z Fuchsmühle, Andree i Wolff z Friedebergu.

## Aukcya pozostałości.

***W wtorek dnia 27. Maja r. b.*** przed południem od godziny 9. sprzedawać będę przez publiczną licytacyę najwięcéj dającemu za gotówkę ***w domu pod Nr. 35. Wrocławskiéj ulicy***

**rozmaite dobrze utrzymane meble mahoniowe,**

jako to: stoły, krzesła, komody, łóżka, szafy, zwierciadła i t. p., ***garderobę, białe i kolorowe szkło, sprzęty domowe, kuchenne i gospodarskie,*** **wielki obraz ścienny i popiersie z marmuru Cesarza Napoleona.**

***Lipschitz***, Król. Komissarz aukcyjny.

---

**Szląskie towarzystwo akcyjne tyczące się górnictwa i wydobywania cynku.**

Niniejszém mam zaszczyt uprzejmie donieść, iż Panu

**M. J. Ephraim** w **Poznaniu**

poruczyłem w dniu dzisiajszym skład walcowanych doskonałych blach cynkowych z walcowni „**Marthahütte**“ pod Kattowitz w Górnym Szląsku, należącéj do mego towarzystwa.

Wrocław, 17. Maja 1856.

Jeneralny Dyrektor ***J. Marche.***

Z odwołaniem się na powyższe doniesienie, pozwalam sobie zwrócić uwagę panów architektów, przedsiębiorców budowli, blachnierzów itd. na skład wszelkich gatunków doskonałych blach cynkowych z „**Marthahütte**“ przyczém nadmieniam uprzejmie, iż jestem upoważniony do sprzedawania po cenach fabrycznych.

Co się dotyczy wybornego gatunku wspomnionych blach cynkowych, więc wstrzymuję się od wszelkich dalszych pochwał tychże albowiem udzielony szląskiemu towarzystwu akcyjnemu medal pierwszéj klassy na wystawie w Paryżu za jego blachy, był jedyną nagrodą tego rodzaju za szląskie blachy cynkowe.

Poznań, dnia 20. Maja 1856.

***M. J. Ephraim.***

---

Nauczycielka Polka biegła w swoim zawodzie i muzykalna, szuka umieszczenia od Św. Jana r. b. Wiadomość udzieli księgarnia N. Kamieńskiego i Spółki w Poznaniu (w Bazarze).

---

OBWIESZCZENIE.

***Ordzin***, wieś szlachecka, 400 m. magd. obejmująca, w powiecie Pleszewskim, od m. Pleszew 1 mila a od Ostrowa 3 mile niedaleko szosy leżąca: budynki masiw, grunt dobry, łąka wyborna pomiędzy dwoma młynami, inwentarz kompletny, obciążona landszaftą, jest z wolnéj ręki każdego czasu do kupienia; o warunkach można się dowiedzieć u właściciela w miejscu.

---

Z odwołaniem się do obwieszczenia wydanego przez tutajszych głównych agentów panów ***Annuss & Stephan***, pozwalam sobie polecić uprzejmie panom agronomom

**Magdeburgskie towarzystwo zabespieczenia ziemiopłodów od gradobicia**

(nie brać za jedno z »Ceres« towarzystwem zabespieczenia ziemiopłodów od gradobicia w Magdeburgu) do przyjęcia zabespieczeń, z nadmienieniem, iż chętnie ofiaruję się do przesyłania formularzy do wniosków i prospektów. — Premie są stałe, dopłaty żadne żądane nie będą i wypłata wynagrodzenia nastąpi niezwłocznie najpóźniéj w ***4 tygodnie po ustanowieniu.***

Poznań, dnia 1. Maja 1856.

***M. Karpiński,***

Buchhalter Kassy Prow. Ziemstwa i specyalny agent Magdeburgskiego towarzystwa zabespieczenia ziemiopłodów od gradobicia.

---

## Plasterki na odciski,

dotychczas jako najlepszy środek do pozbycia się bólu tego, — pojedyńczo sztuka po 2 Sgr., — tuzin po 20 Sgr. — Prawdziwe do nabycia są u

***Ludwika Jana Meyer,***

przy ulicy Nowéj.

---

# Zakład agronomiczny
# Teodora Baartha w Poznaniu

przy ulicy Szewskiéj Nr 20.

poleca wszelkie gatunki nasion **koniczyny**, tymoteusza, prawdziwéj francuzkiéj lucerny, angielskiego, francuzkiego, włoskiego i niemieckiego rajgrasu, psi trawy kupkowéj i kostrzewy owczéj, jako téż wszystkie gatunki amerykańskiéj i południowo-niemieckiéj **kukurydzy**, tudzież prawdziwe peruwiańskie **guano** i **kartofle cebulowe.**

---

**Tekturę smołowcowaną bezpieczną od ognia**

z fabryki Panów **Alberta Damke & Comp.** w Berlinie i Moabicie, **doświadczoną** w skutek rozporządzenia Król. Ministerium wydziału rękodzieł, rzemiosł itd. a następnie poleconą, ma w zapasie i sprzedaje **po cenach fabrycznych**

**Rudolf Rabsilber,**

Spedytor w Poznaniu.

---

***Tekturę smołowcowaną*** do ***pokrycia dachów*** z fabryki Alberta Damke & Comp., w komisie w Poznaniu u Pana ***Rudolfa Rabsilber,*** doświadczywszy pod względem dobroci i trwałości w zimnie, cieple i mokrości, uznałem jako doskonałą, i dla tego użytą téż została do pokrycia wielkiéj części zabudowań tutajszej Poznańskiéj fabryki guano.

Poznań, dnia 15. Marca 1856.

**A. Lipowitz,** chemik.

---

**Do sprzedaży**

dobra szlacheckie, jako téż folwarki wieczysto-dzierzawne rozmaitéj wielkości, wskaże agent dóbr i posiedziciel gospodarstwa ***C. Schulz,***

w Jasiniu pod Swarzędzem.

---

**ZEUSCHNERA pracownia fotografowania i malowania portretów** przy Wilhelmowskiéj ulicy Nr. 25. obok Hotelu Bawarskiego, jest otwarta każdego dnia od 9. do 4. godziny.

---

Drelich na wańtuchy gładki i w paski, jako téż płótno na wańtuchy do 62 funt. ciężkie, jak najtaniéj poleca ***Antoni Schmidt.***

---

**Drelichy na wańtuchy**

gładkie, w paski czerwone i niebieskie, poleca w cenach najumiarkowańszych

Handel płócien i bielizny stołowéj

***Jakóba Koenigsberger,***

w Rynku 95/96.

---

## Tapety papierowe

w najnowszym guście poleca po szczególnie tanich cenach ***Nathan Charig*** w Poznaniu.

Próby przesyłam zamiejscowym franco.

---

**Wody mineralne**

świeżo z źródeł czerpane polecam w najrozmaitszych gatunkach. Wodę z Lippspringe odebrałem w miesiącu Maju czerpaną i to we flaszkach nowo zaprowadzonych.

***J. Jagielski***, Aptekarz.

---

W ***Kleszczewie*** pod Kostrzynem jest na przedaż 75 sztuk młodych, zdrowych i do chowu zdatnych maciór, po części z jagniętami, po części bez jagniąt.

---

Dominium ***Bzowo*** pod Czarnkowem ma kilkanaście wołów i parę krów tucznych do sprzedania.

---

Młodzieniec, posiadający dokładnie język polski, który kondycyonował w handlu płótna lub towarów modnych, znajdzie miejsce pod korzystnemi warunkami na Św. Jan albo natychmiast. Bliższa wiadomość w Wrocławiu u

***Roberta Rother,***

w handlu płótna i bielizny stołowéj, Ohlauerstr. Nr. 83.

Listy i świadectwa uprasza się franco.

---

Młodzieniec mający chęć do handlu, posiadający język polski i niemiecki, znajdzie miejsce w handlu

***P. Przespolewskiego,***

ulica Wilhelmowska obok hotelu Bawarskiego.

---

# TIVOLI.
## KAWIARNIA, BILLARD
i
## OGRÓD PUBLICZNY

otworzony

**na Miasteczku Nr. 1.**

***Zieliński.***

---

Wędzone i peklowane mięsiwo i wołowe ozory na wzór hamburgski są znów do nabycia u **Filipa Weitz jun.**

---

**Tysiąc centnarów wełny** mogą być umieszczone, w Poznaniu w **Hôtelu du Nord.**

---

W Rynku Nr. 84. na rogu Zamkowéj ulicy, jest do wynajęcia kram na czas jarmarku wełnianego na

**składy wełny.**

Bliższa wiadomość u ***Adolfa Asch.***

Poznań, Zamkowa ulica Nr. 5.

---

**Nowe śledzie otrzymali**

***W. F. Meyer & Comp.***

---

Pierwsze nowe ***śledzie Matjes*** otrzymał ***Izydor Appel jun.***, obok Król. Banku.

---

**Rossyjski dziegieć** poleca

**Skład gazu i rafinerya oleju**

***Adolfa Asch,***

przy Zamkowéj ulicy Nr. 5. w pobliżu Rynku.

---

## DO LUTYNI.

Są rzeki okazałe, które bystro bieżą
A mętną wodę mają choriaż zawsze świeżą;
Na piaszczystych ich brzegach kwiatki nie zakwitną
I zawsze widać piaski i wodę błękitną.
Ty Lutynio! choć skromnie przez niwy Twe płyniesz,
Więcéj przecież od wielkich i znanych rzek słyniesz,
Nie spławnością wód twoich — nie bystrym ich biegiem,
Ale pięknością kwiatków, co nad twoim brzegiem,
Troskliwie czułą ręką chodowane, rosną
I świetnym kwiatem błysły niespodzianie z wiosną.
Lutynio! jeśli kiedy mój kwiat ulubiony
Znajdzie się nad twym brzegiem, to ty szemrząc z cicha
Powiedz mu, nim upłyniesz, kto z dal kiéj strony
Doń codzien — co godzina tęsknèm sercem wzdycha.

---

**Kurs giełdy berlińskiéj.**

| Dnia 23 Maja 1856 | Sto-pa. | Na pr. kurant papierami. | Na pr. kurant gotowizną. |
|---|---|---|---|
| Pożyczka rządowa dobrowolna . . . | $4\frac{1}{2}$ | — | $101\frac{1}{4}$ |
| dito z roku 1850. . . . | 4 | — | $101\frac{3}{4}$ |
| dito z roku 1852. . . . | $4\frac{1}{2}$ | — | $101\frac{3}{4}$ |
| dito z roku 1853. . . . | 4 | — | $96\frac{1}{2}$ |
| dito z roku 1854 . . . | $4\frac{1}{2}$ | — | $101\frac{3}{4}$ |
| Obligi długu skarbowego . . . . . . | $3\frac{1}{2}$ | | $86\frac{1}{2}$ |
| dito premiów handlu morskiego . | — | 150 | — |
| dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj | 3 | — | 83 |
| dito miasta Berlina . . . . . . . . . | $4\frac{1}{2}$ | 101 | — |
| dito dito . . . . . . . . | $3\frac{1}{2}$ | | $84\frac{1}{2}$ |
| Listy zastawne Marchii Elekt i Nowéj | 3 | $94\frac{1}{4}$ | — |
| dito Prus Wschodnich. . . | 3 | 91 | — |
| dito Pomorskie . . . . . . . | 3 | | 93 |
| dito W. X. Poznańskiego | 4 | 100 | — |
| dito W. X Pozn (nowe) . | 3 | — | $90\frac{3}{4}$ |
| dito Szląskie . . . . . . . . | $3\frac{1}{2}$ | — | $89\frac{1}{4}$ |
| dito Prus zachodnich. . . . | $3\frac{1}{2}$ | — | $87\frac{3}{4}$ |
| Bilety rentowe Poznańskie . . . . . | 4 | — | 94 |
| Louisdory . . . . . . . . . . . . . . . . | | — | $110\frac{5}{6}$ |
| Akcye kolei żelazn. Starogr Poznańsk. | 4 | — | $98\frac{3}{4}$ |

*(Dodatek.)*

№ 120. Dodatek do Gazety Wielkiego Księstwa Poznańskiego, dnia 25. Maja 1856.

# KATALOG

## SZACOWNYCH DZIEŁ LITERATURY POLSKIÉJ

już to zupełnie nowych, już to dobrze zachowanych,

których nabyć można

za podaną najniższą antikwarską cenę

w księgarni antikwarskiéj

**H. J. SUSSMANNA**

w Poznaniu, przy placu Sapieżynskim Nr. 1.

Książki pokupne, polecone innymi katalogami antykwarskiemi, jestem w stanie również po téj saméj cenie sprzedawać.

Za łaskawe i dogodne rozprzestrzenienie, doręczenie mych wykazów i spisów przyjaciołom i lubownikom literatury obiecuję szczerą podziękę.

## A. Historya, jeographia i podróże, literatura i krytyka.

Tal. Sgr.

1. **Abrégé** de l'histoire de Pologne. Paris 1842. — 25
2. **Aleksandra I.** życie, rys biogr. Kurzewskiego z 5 rycinami. Warsz. 1843. br. 1 5
3. **d'Alembert** à Frédéric II. sur le demembrement de la Pologne. (An Fr. II. über d. Theilung Polens.) Amsterd. 1708. br. 1 —
4. **Alles** für Alle. 3. Heft. Mit Portr. Skrzynecki's. P. m. T. — 5
5. **Andrysowicz,** Polska (jeogr. i dzieje starożytn.) Poznań 1842. opr. — 10
6. **Anekdoty** czyli znamiona charakteru i przymioty Fryderyka II. 10 T. 2 vols. Wilno 1787. 1804. — 25
7. **Ansarta.** Rys geogr. powsz. Wilno 1838. P. — 10
8. **Baczko.** Reise von **Posen** durch das Königr. Polen u. einen Theil von Russland bis an das Meer von Assow. Lpz. 1824. (1 Rthlr.) — 12½
9. **Bakunin,** M. Odezwa do Sławian. Koethen 1849. br. — 5
10. **Bakounine,** 17. Anniversaire de la Révolution polonaise. Paris 1847. br. — 3
11. **Bakunin,** M. Russland wie es wirklich ist! der 17. Jahrestag der polnischen Revolution. Manheim 1848. br. — 2
12. **Baliński,** M. Historya miasta Wilna. 2 T. Wilno 1836. brosz. 2 —

12ᵃ. — — Toż samo. T. II. 1 —

13. **Bandtkiego** Uwagi Józefa Maksymiliana hrabiego z Tęczyna Osolińskiego i t. d. Pozn. — 5
14. — — Dzieje nar. polsk. 2 T. Wrocł. 1835. 3 15

14ᵃ. — — — T. I. 1820. 1 10

14ᵇ. — — — T. I. 1810. 1 —

15. **Barruel.** Hist. Jakobinizmu. W Berdyczowie 1812. 4 T. opr. 2 —

15ᵇ. — — — T. 1. 2. br. — 25

15ᶜ. — — Święte tajemnice massonii sprofanowane. W Lwowie 1850. br. — 15

16. **Beytrag** zur Geschichte des Krieges in Preussen, Schlesien und Polen i. d. J. 1806 u. 1803. 3. u. 4. Bd. Amsterdam 1808/9. à Band — 10
17. **Bibliothek,** polnische, welche von Büchern und anderen zur Polnischen und Preussischen Historie dienenden Sachen ausführliche Nachricht giebt. 10 Stücke in 1 Bde. Tannenberg wo Vladislaus Jagyello die Creutz-Herren schlug. Lederbd. 1 25
18. **Biblioteka** starożytna pisarzy polskich. 3 T. Warszawa 1843. 2 15
19. **Bielowskiego** Wstęp krytyczny do dziejów Polski. Lwów 1850. br. 2 15
20. **Bielski,** J. Widok królestwa polskiego. Tom II. Księgi 3. i 4. Pozn. 1763. — 20
21. **Biografia** Kazim. Albina z Giezgiezłowca Lenartowicza. Pozn. 1844. — 5
22. **Blech,** A. F. Geschichte der siebenjährigen Leiden Danzigs von 1807—1814. 2 Thle. Danzig 1815. P. 1 5

22ᵃ. — — — 1. Theil. br. — 15

23. **Błociszewski.** Historya powsz. 4 T. br. Poznań 1850/53. 5 —

23ᵃ. — — — T. 1. u. 2. 2 —

24. **Borkowskiego** Trajan polski czyli panegiryk Pliniusza II. konsula. Warsz. 1792. br. — 25
25. **Brandunglück,** das, Krakau's mit Plan. Krakau 1850. — 5
26. **Breza,** E. de. Monsieur le marquis de Custine en 1847. Lettres adressées à Mme. la comtese Joséphine Radolińska. Leipsic 1845. br. — 7½
27. **Briefe** einer polnischen Dame (1840—46.) Leipzig 1846. — 25
28. — — eines polnischen Edelmannes über die jüngsten Ereignisse in Polen. Hamb. 1846. br. — 25
29. **Brohm,** Prof. Geschichte v. Polen und Lithauen. 1. u. 2. Theil. (Mehr nicht erschienen.) Posen 1810. (2⅔ Rthlr.) — 20
30. **Bronikowski,** A. Die Geschichte Polens. Dresden 1827. 1 Bd. br. — 5
31. **Budzyński,** W. Niemce. Poznań 1850. br. — 20
32. **Chojecki.** Rewolucyoności i stronnictwa wsteczne. Berlin 1849. (1 Rthlr. 27½ Sgr.) — 25
33. **Chwila** teraźniejsza i posłannictwo Polski. Paryż 1846. br. — 5
34. **Co się** stało w Polsce. Pozn. 1850. br. — 15
35. **Cromer,** M. Beschreibung des Königr. Polen. Lpz. 1741. Prgmt. 1 —
36. **Coup** d'oeil sur la question polonaise. Mai 1831 br. — 10
37. **Cuda** i osobliwości natury i sztuki z kopersztych. illum. 2 T. Krak. 1822. 1 Vol. Cały pł. — 25
38. **Dankbahr.** Uebertritt der polnischen Corps von Gielgud, Chłapowski und Rybiński auf das Königl. preussische Gebiet. Königsb. 1838. br. — 7½
39. **Débat** entre la révolution et la contrerévolution en Pologne. Lpzg. 1848. br. — 15
40. **Dembiński,** H. Mein Feldzug nach und in Lithauen mit 1 Karte. Lpz. 1832. P. — 7½

40ᵃ. **Dębołęcki,** W. X. Przewagi elearów polsk., co ich niegdyś lisowczykami zwano. Puławy 1830. — 15

41. **Discours** prononcé par M. le comte Mostowski (le 28. Mai 1830.) Varsovie 1830. — 10
42. **Domański.** Tales from the history of Poland. Driffield 1846. br. — 15
43. **(Dorville,** C.) Les fastes du royaume de Pologne et de l'empire de Russie. T. I. contenant: l'histoire de Pologne. Paris 1769. br. — 25
44. **Dwernickiego, J.,** odpowiedź na pismo pod tytułem: Uwagi Karola Rożyckiego nad Wyprawa Generała Dwernickiego na Ruś. Londyn 1837. — 20
45. **Dykcyonarz** hist. i geograficzny. Warszawa 1784. — 12½
46. — — jeografii powszechnéj, dawnéj i teraźniejszéj. 2 T. Wrocław 1813. 1 5
47. **Działyński.** Żywot B. Radziwiłła. 1840. — 15

47ᵃ. — — — Toż samo, ozdobnie opr. — 25

48. **Dzieje** królestwa polskiego. Warsz. 1766. (opr. skór.) 1 —
49. — — od Lecha. Leszno 1845. br. — 10
50. — — panowania Augusta II. od śmierci Jana III. do chwili wstąpienia Karola XII. na ziemią polsk. Pozn. 1856. br. 2 —
51. — — polskie Długosza. T. I. 1841. półsk. — 25
52. **Dziekoński,** T. Bibliot. histor. 1—7 posz. Warsz. 1846. 1 20
53. — — Jeografia powsz. według Steina. Wrocław 1824. — 10
54. **England,** Russland und Polen. Diplomat. Correspondenz aus der Zeit des Wiener Congresses. Brüssel 1847. — 12½
55. **Entstehen** und Untergang der polnischen Konstitution. 2 Thle. o. O. 1793. Hlbfr. — 22½
56. **Esquisses** Polonaises par une Polonaise. Paris 1831. br. — 25
57. **Faleński,** Histor. polska. Wrocław 1821. — 20
58. **Flatta,** J. Opis Xięstwa Warsz. Pozn. 1809. — 12½
59. **Florencourt.** Der Polenprocess und die Polenfrage im August 1847. Grimma. — 4
60. **Freiheitskampf** der Polen gegen die Russen. 2 Abtheil. Altenburg 1831. Ppbd. — 15

60ᵃ. — — — 2. Abthl. br. — 5

61. **Freimund.** Bemerkungen über den Zustand Polens unter russischer Herrschaft 1830. Leipzig 1831. br. — 5
62. **Garnysz,** J. Kilka myśli o Polsce i dla Polski. Poit. 1842. — 17½

62ᵃ. **Geografia** powszechna. Warsz. 1812. — 10

62ᵇ. — — powszechna. Kraków 1850. — 10

63. **Głażewski,** A. Odrodzenia Polski. Pozn. 1849. — 5
64. **Goehring.** Geschichte des poln. Volkes von seinem Ursprunge bis zur Gegenwart. 4 Thle. in 2 Hlbfrbd. Lpz. 1846. 1 20
65. **Gołębiowski,** L. Lud polski. Warsz. 1830. Halblederbd. — 20
66. — — O dziejopisach polskich, ich duchu, zaletach i wadach. Warsz. 1826. P. m. T. 1 15
67. **Golecki,** K. Hist. hiszpańska. 4 T. Pozn. 1 10
68. **Gołembiowski,** W. Mickiewicz odsłoniony i stowiańszczyzna. Paryż 1844. br. — 20
69. **Grabowski,** A. Groby królów polskich w Krakowie w kościele katedralnym na zamku. Kraków 1835. br. — 20
70. — — Starożytn. hist. polskie, pisma, listy znakom. mężów, z rycin. Kraków 1840. Piękna opr. 2 T. 3 —
71. — — M. Literatura i krytyka. 2 T. Wilno 1840. 1 15
72. **Gregorovius,** Dr. F. Idee des Polenthum's. Königsberg. 2 Vols. br. — 15

72ᵃ. — — — II. Bd. Halbld. — 7½

73. **Grosse** Woche der Polen. Lpzg. 1831. br. — 10
74. **Harring,** H. Erinnerungen aus Warschau. Nürnb. 1831. — 12½
75. — — Skizzenbuch aus den Tagen vor und während der poln. Revol. 1830. Fürth 1832. br. — 12½
76. **Haureau,** B. Histoire de la Pologne depuis son origine jusqu'en 1847. Paris 1847. br. — 17½
77. **Hautepierre,** J. C. Tablau hist. de la vie des rois de Pologne. 2 T. Breslau 1809. 1 20
78. **Hermes,** G. Geschichte der polnischen Revolution in den Jahren 1830 u. 31 und ihrer Helden. Berlin 1843. Halbfrz. m. 3 Landkarten. 1 22½
79. — —, K. H. Die Gründe und Folgen des Verfalls und Untergangs v. Polen. München 1831. P. m. T. Angeb.: Die Konstitution Polen's vom 3. Mai 1791 Berlin 1847. — 15
80. **Hist.** Jana Kilińskiego, szewca. Pozn. 1850. — 5
81. — — pożaru miasta Krakowa z wielu rycinami i planem. 1850. — 15
82. — — wyladowań przedsięwziętych do Anglii, Szkocyi i Irlandyi od Juliusza Cezara aż do naszych czasów. Warsz. 1804. br. — 5
83. **Hoburg,** K. Die Belagerungen der Stadt und Festung Thorn seit dem 17. Jahrhundert. Thorn 1844. br. — 20
84. **Hosii,** St. de expresso dei verbo, ad Sigismundum Polon. Dill. 560. Acc. Hessels probatio corporalis praesentiae corporis et sanguinis Domici in eucharistia. Col. 563. Prgmt. 2 —
85. **Hube.** Geschichtliche Darstellung der Erbfolgerechte der Slaven, übersetzt v. Żupański. Posen 1836. Neu, br. (15 Sgr.) — 7½
86. **Hundt-Radowski,** H. Polen und seine Revolution. 2 Bde. br. Stuttgart 1831. 1 25
87. **Ja.. Ka.. Ra..** Pamiątki z dziejów dawnéj Polski. 2 T. Pozn. 1842. (nowe.) (2 Rthlr. 20 Sgr.) 1 10
88. **Jak to** »in illo tempore« bywało? Poznań 1849. opr. — 7½
89. **Janowski.** Les derniers momens de la révolution de Pologne en 1831. Paris 1833. br. — 25
90. **Jekel,** F. J. Polens Staatsveränderung u. letzte Verfassung. Bd. 1, 3, 4. br. à Band — 7½
91. **Jelowicki,** A. O powstaniu. Paryż 1835. opr. — 7½
92. **Kaiser.** Geschichte d. polnischen Revolution im Jahre 1830. 2 Bde. br. à Band — 7½

92ᵃ. — — Geschichte d. polnischen Revolution im Jahre 1794. Leipzig 1831. br. — 5

93. **Kalendarzyk** polit. histor. na rok 1809, 11, 25, 29, 30, 34, 42 razem 2 —
94. **Kaydanowa.** Rys hist. powsz. 3 Tom. Warsz. 1825. opr. 1 20
95. — — Rys krótki chronolog. hist. powsz. Warsz. 1838. — 10
96. — — — Siedlce 1845. — 7½
97. **Kochowski,** W. z kochowa, Roczników polski klimakter IV. obemujący dzieje Polski pod panowaniem króla Michała. Lipsk 1853. 3 —
98. **Kołłątaj** w rewolucyi Kościuszkowéj. 1846. półsk. — 12½
99. — — H. Pamiętnik o stanie duchowieństwa katolickiego polskiego. Poznań 1840. br. — 5
100. **Kościelski,** W. Widerlegung der offiziellen Nachweisung des General v. Colomb, den Bruch d. Convention vom 11. April etc. Berlin 1848. — 7½
101. **Kosiński.** Sprawa polska z r. 1846. Pozn. 1850. — 7½
102. — — Rzymianie w Grecyi. Poznań 1841. — 10
103. **Kraszewski.** Obrazy z życia i podróży. 2 T. Wilno 1842. (3 Rthlr.) 1 25
104. — — Wspomnienia Odessy etc. 3 T. 1845. (6 Rthlr.) 3 —
105. — — Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy. Wilno 1840. 2 T. br. 2½ —
106. — — Wilno od początków jego do r. 1750. 4 T. Wilno 1840. z 19 rycin. (12 Rthlr.) 6 —
107. **Krótki** zbiór jeografii królestw. polsk. i wielk. Xięstwa Poznańsk. Wrocław 1816. — 15
108. **Krzyżacy** i Polska. Poznań 1845. (22½ Sgr.) — 7½
109. **Kühnast,** L. Dr. Historische Nachrichten über die Stadt Bromberg. Bromberg 1837. P. — 20
110. **Kurowski.** Dwutygodnik liter. 2 T. Kraków 1844. (3 Rthlr. 10 Sgr.) 1 10
111. **La Harpe,** de. Historya o podrożach. Tom. 1 i 3. Warsz. 1795. — 15
112. **Lapinski,** Th. Feldzug der ungarischen Hauptarmee im Jahre 1849. Hamburg 1850. 1 —
113. **Leben,** Friedr. Aug. König von Polen (ohne Titel.) — 15
114. **Lelewel,** J. Polska wieków średnich. Poznań 1846—1853. (w piękny półsk.) (13 Rthlr.) 9 5
115. — — Panowanie Stanisł. Augusta. 6. wyd. Brux. 1847. (1 Rthlr.) — 20
116. — — Dzieje Polski, które stryję synowcom opowiedział. 6. wyd. Wrocław 1849. (1 Rthlr. 22½ Sgr.) 1 7½
117. — — Wykład dziejów powszechnych. 4 T. Wrocław 1850. br. (4 Rthlr.) 2 15
118. — — Polska dzieje i rzeczy jéj. T. IV. Pozn. 1856. br. 2 25
119. — — Panowanie króla polskiego Stanisława Augusta Poniatowskiego. Warsz. 1831. br. 1 —
120. **Lelewel,** J. Dzieje Litwy i Rusi. Poznań 1844. — 20
121. — — Rozbiory dzieł. Poznań 1844. 1 10
122. — — Dzieje Litwy i Rusi aż do unyi z Polską. Lipsk 1839. — 25

Tal. Sgr.

123. — — Przypiski do dziejów polskich. Paryż 1841. br. — 5
124. — — Narody na ziemiach słowiańskich przed powstaniem Polski. Tom do Polski dziejów średnich wstępny 1853. 5 —
124 — — Dzieje Polski, które stryj synowcom opowiedział. Wrocław 1843. Halbfrz. — 25
124[b.] — — Cześć bałwochwalcza Sławian i Polski. Pozn. 1855. — 15
125. — — Atlas, contenant les tableaux chronoliques et genéalogiques, et les cartes geographique de differentes époques. Paris 1844. Querfol. 1 5
126. — — Geschichte Polens unter Stanislaus August. Braunschweig 1831. br. — 15
127. — — Histoire de Pologne. Paris 1844. 2 Theile. br. — 25
128. **Lengnich.** Historia polona a Lecho ad Augusti II. mortem Lipsiae 1740. Prgr. — 25
129. — — Jus publicum regni Polon. 2 T. Gedam 1742. Prg. 2 —
130. — — Polnische Geschichte v. den Zeiten Lechi b. auf d. Absterben Königs August II. Leipzig 1711. 1 —
131. **Łepkowski**, J. Kalwarya zebrzydowska i jéj okolice. Krakau 1850. br. — $7\frac{1}{2}$
132. **Lettre** d'un gentilhomme Polonais sur les massacres de Gallice adressée au prince de Metternich. Paris 1846. br. — 10
133. **Lettres** à M. le comte de Montalembert et à M. de Lamartine, par un gentilhomme Polonais. Paris 1847. br. — $7\frac{1}{2}$
134. **Libelt**, K. Dziewica Orleańska. Ustęp z dziejów Francyi. Pozn. 1847. (2 Rthlr. 20 Sgr.) 1 —
135. — — Feleton polityczno-literacki. Pozn. 1816. br. — 15
136. **Listy** dwóch godnego urodzenia dam polskich. 1773. — 20
137. **List** Jana Woytyńskiego polaka do Generala Dombrowskiego. 1798. — 10
138. **Listy** Jana III. do królowéj w ciągu wyprawy pod Wiedniem, wyd. Raczyúskiego. Warsz. 1823, z map. br. — 25
139. **Löwenberg**, J. Das enthüllte Posen. 1. Heft. Berlin 1848. br. — 5
140. **Lucifer.** Der Versuch Russlands, Oesterreichs und Preussens Berlin 1848. br. — 5
141. **Łukaszewicz**, J, Hist. szkół w koronie i W. Ks. Lit. 4 T. Pozn. 1850. piękn. opr. 9 5
142. — — Obraz miasta Poznania. 2 Tom. 1838. (1 Rthlr. 25 Sgr.) 2 10
143. — — Dzieje kościołów wyznania helweckiego w Litw. 2 T. Pozn. 1842. 3 —
144. **Maculay**, T. B. Dzieje angielskie. T. 1. Pozn. 1854. br. 1 5
145. **Mączyński**, J. Pamiątki z Krakowa. T. II. i III. Krakau 1845. à Theil — 20
146. **Manifest** der polnisch-demokratischen Verbindung an die Deutschen. Leipzig 1848. br. — $7\frac{1}{2}$
147. **Mann**, M. Liga i doświadczenie. Pozn. 1849. — 5
148. **Mannsdorf**, J. Akten-Stücke üb. die aristokratischen Umtriebe der neuesten Zeit unter den Polen. Leipzig 1834. br. — 20
149. **Marchocki.** Hist. wojny moskowskiéj. Pozn. 1841. — 20
150. **Massuet.** Hist. des rois de Pologne. T. 4. Amsterdam 1734. — $12\frac{1}{2}$
151. **Mauritius.** Polens Literatur- und Kultur-Epoche seit dem Jahre 1831. Posen 1843. — 20
152. **Mecherzyński**, K. O Magistratach miast polskich. Krakau 1845. br. 1 10
153. **Memoiren** und Aktenstücke aus Galizien im Jahre 1846. Leipzig 1847. ($1\frac{1}{4}$ Rthlr.) — 20
154. **Mémoires** du Comte N. Olizar Sénateur polonais. 2 parties. Leipzig 1845. — 20
155. **Mercure** historique et politique contenant: Nouvelles de Pologne. Fol. 169. 178. 287. 419. 530. 661. A la Haye 1735. — 15
156. **Metzig**, Dr. Noch ein paar Worte über das Grossherzogthum Posen. Posen 1849. — $2\frac{1}{2}$
157. **Michelet**, J. Legenda o Kościuszce. Poznań 1851. br. — 10
158. **Mickiewicz**, A. Rzecz o literaturze Słowiańskiéj. 4 T. Pozn. 1850. 2 10
159. — — Kurs literatury Słowiańskiéj wykł. w kolegium francuzkiém. 4 T. Par. 1841—44. 5 —
159[a.] — — — Tom. 1. 3. 4. à T. 1 —
160. **Mierosławski**, L. Discours prononcé devant le Tribunal à Berlin le 5 Août 1847. Posen 1847. br. — 5
161. **Mierzwiński**, X. B. Geografia ogólna. Warszawa 1811. — $2\frac{1}{2}$
162. **Miłkowski**, J. O. Papieżu. Dzieło Hr. Józ. de Maistre, Krakau 1853. br. ($2\frac{1}{2}$ Rthlr.) 2 —
163. **Młoda Polska**, wiadomości hist. i liter. Tom. III. Rocznik cały i Mowa Adama Czartoryskiego dnia 29. listop. 1840. 1 —
164. **Mochnacki.** Powstanie narodu polsk. w r. 1830. 31. T. I. Paryż 1834. 1 10
165. **Mochnatzki**, M. Ueber die Revolution in Deutschland, a. d. polnischen. Leipzig 1833. br. — 5
166. **Moraczewski**, J. Dzieje rzeczyp. polsk. 5 Tom. Posen 1843—49. br. 6 —
167. — — Opis pierwszego zjazdu Słowiańskiego. Posen 1848. br. — $7\frac{1}{2}$
168. — —, A. Sendschreiben an Herrn Heinr. Wuttke, die polnische Frage betr. Leipzig 1846. br. — 10
169. **Moskale** w Polsce. 1833. br. — 5
170. **Napoleon** sam przez siebie odmalowany. Warszawa 1818. br. — $7\frac{1}{2}$
171. — — Bonaparte czyli obrazy bitew i czynów wojennych bohatera 90 rycin na stali. Lipsk 1838. Halbfrz. 2 —

Tal. Sgr.

172. **Naruszewicz**, A. Historya narodu polskiego. T. 2—10. Lipsk 1837. (T. I.: Wstęp brakuje.) 9 —
173. — — Historya narodu polskiego. Tom. 2 i 3. P. Warszawa 1780/81. 2 15
174. — — — T. 5. Edycya Mostowskiego. Warszawa 1802. 1 —
175. **Niemcewicz.** Zbiór pamiętników o dawnéj Polsce. 5 T. Lipsk 1840. 6 —
175[a.] **Niemcewicz.** Zbiór pamiętników o dawnéj Polsce. T. I. Warszawa 1822. br. 2 —
176. — — Śpiewy historyczne z muz. i rycinami. Warszawa 1816. 6 —
177. **Niezabitkowski.** Rys życia i wybór pism. Stan. Leszczyńskiego. Warszawa 1828. opr. 1 20
178. **Nowara**, Ks. L. Słowa prawdy dla użytku wszystkich stanów. Lipsk 1842. br. — $12\frac{1}{2}$
179. **Obecny** stan Galicyi. 1843. br. — 5
180. **Obraz** dziejów Szląska p. J. L. W Budyszynie 1849. br. — 5
181. — — histor.-statystyczny Wiednia. Warsz. 1821. br. 1 —
182. — — Polaków i Polski w XVIII. wieku wydany z rękopismów przez E. Raczyńskiego. 19 tomów. Poznań i Wrocław 1840—44. piękna opr. 7 15
182[a.] — — — T. 1—3. Pozn. 1840 1 —
183. — — — T. 4—6 zawiera: Pamiętniki Jozefa Wybickiego, Senatora polsk. 3 T. Pozn. 1840. 1 —
184. — — — Tom. 7—10. zawiera: Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III. przez J. Kitowicza. 4 T. Pozn. 1840. 1 10
185. — — — Tom. 11. i 12. zawiera: Stan oświecenia w Polsce o ostatnich latach panowania Augusta III. (1750—1764 przez H. Kollątaja. 2 T. Pozn. 1841. — 20
186. — — — Tom. 14. zawiera: Dziennik konfederacyi Tarnogrodzkiéj przeciw wojskom zawiązany w Polsce (1715—1717 r.) Pozn. 1841. — 10
187. — — — Tom. 16. zawiera: 1) Bytność Stanisława Augusta w Nieświeżu. 2) Tadeusza Kościuszki Kampania 1792 r. p. niego opisana. 3) Rys krótki życia Tadeusza Reytana. 4) Korespondencya Stanisł. Augusta. 5) Korespondencya ks. J. Poniatowskiego. 6) Porwanie Stanisł. Augusta przez Konfederatów barskich. Pozn. 1843 — 15
188. — — życia, charakteru, religii rządu, zwyczajów, położenia różnych narodów etc. Kraków 1801. — 20
189. Oesterreichs gesetzgebender Reichstag mit besonderer Berücksichtigung der polnischen Deputirten. Posen 1850. br. — 10
190. Odpowiedź na list szlachcica polsk. do Metternicha z daty 15. Kwietnia 1846 r. Paryż 1847. br. — 5
191. **Ogiński**, M. Memoires sur la Pologne. Genève 1826. 2 Theile. 2 —
192. **O muzach**, rzecz czytana na publicznym posiedzenia towarz Warsz. przyj. nauk. Warsz. 1801. br. — 5
193. **Onacewicz**, Z. Panowanie Stefana Batorego króla polskiego. T. II. (1581—1586.) Warsz. 1823. br. — 25
194. **Opisanie** krótkie państwa Tureckiego. Warsz. 1770. br. — 20
195. — — Wojew. Poznańsk. p. L. Pozn. 1841. — 25
196. **Opis** krótki rzezi w mieście humaniu od czerni ukraińskiéj Pozn. 1812. br. — $2\frac{1}{2}$
197. — — pogrzebu Cesarza Napoleona w Paryżu dnia 15. Grudnia 1840. Lipsk 1841. — 15
198. **Orański**, B. J Wspomnienia Włoch i Szwajcaryi. 2 T. Pozn. 1845. br. (2 Rthlr.) 1 10
199. **Ossolińskiego.** Mowy Jerzego Ossolińskiego. Warsz. 1784. br (am Ende defekt.) — 5
200. **O statystyce** Polski. Kraków 1809. — 10
201. **Pamiętniki** do panowania Augusta II. p. Woykowskiego. Pozn. 1840. — 20
202. — — Paska. ed. 2. Pozn 1840. $1\frac{1}{6}$ —
203. — — Ja.. Ka.. Ra.. 2 Tom. Pozn. 1843. ($2\frac{2}{3}$ Rthlr.) 1 10
204. — — Polskie w Wiedniu. Kraków 1835. 1 10
205. — — Milerowe do panow. St. Batorego. Pozn. 1840. — $12\frac{1}{2}$
206. — — Jana Sagatyńskiego. Pozn. 1845. opr. — $7\frac{1}{2}$
207. — — Albr. Stanisł. Ks. Radziwiłła. T. 1. polski. 1 10
208. **Pantheon** der Deutschen. 3. Theil enth.: Nicolaus Copernicus etc. Leipzig 1800. o. T. P. — 15
209. **Pastorius** ab Hirtenberg, florus polon. seu polonicae hist. epitome nova. Amstelodami 1664. Prgm. Sur l'avanture se trouve les portraites de Boleslaus Chrobry et Władislaus Jagiełło. 3 10
210. **Pauli**, Z. Żywoty hetmanów i król. polsk. Lwów 1850. z rycin. herb. 3 —
211. **Perthes**, C. Th. Die Einverleibung Krakau's und die Schlussakte des Wiener Kongresses. Hamburg 1846. br. — 5
212. **Piasty.** Rys historyczny 1842. opr. — 25
213. **Piękności** hist. polskiéj. Wrocław 1816. opr. — 20
214. **Pietrusiński.** Wspomnienia z Wenecyi. 2 T. Warszawa 1845. br. ($3\frac{1}{2}$ Rthlr.) 2 —
215. — — Podróże, przejazdki i przechadzki po Europie, 2 T. (2 Rthlr. 20 Sgr.) 1 10
216. **Piśmiennictwo** polskie (F. D.) Pozn. 1845. — 25
217. **Podgórski.** Pomniki dziejów Polski. Wrocł. 1840. 2 Tom. 1 —
218. **Pokłatecki**, F. Kwestye polityczne obojęte statum rzeczyposp. polskiéj etc. 1743. — 25
219. **Polen**, die, in und bei Elbing. Halle 1832. br. — 5
220 **Polens** Befreiungswoche, oder Beschreibung der Ereignisse in Warschau. Leipzig 1831. — 15
221. **Polen** geographisch u. historisch geschildert in einer vollständigen Geschichte der Jahre 1830/31. 2 Thle. in 1 Bd. Stuttgart 1835. 1 —
222. **Polens** Untergang. Ein charakteristisches Gemälde dieser Adels-Nation. Köln 1808. — $12\frac{1}{2}$

Tal. Sgr.

223. **Polnische** Bewegung im Grossherzogthum Posen m. Ansicht von Posen. Thorn 1846. (6 Sgr.) — 2
224. **Polnische** Insurrektion in Posen im Frühjahr 1848. Glogau 1849. — 10
225. **Polnische** Sache, insbesondere die der preussischen Polen. Berlin 1847, angebunden: a) Anmerkungen zum Text der Brochüre: La Russomanie dans le Grand-Duché de Posen p. E. de Breza. Leipz. 1846. b) Schütz. Die frommen katholischen Alt-Sarmaten u. die neuen heidnischen Anti-Sarmaten in Polen. Leipzig 1846. Pappbd. 1 —
226. **Polska** w złotym wieku. Pozn. 1851. br. 1 5
227. — — przedchrześciańska opowiedziana w Klechdach. Pozn. 1842. now. br. — 25
228. **Pomnik** pierwszych monarchów polsk. w Poznaniu. — 10
229. **Pomysły** do dziejów Polski. Paryż 1840. 1 —
230. **Posag** uniwersytetu Jagiellonsk. Kraków 1850. br. — $12\frac{1}{2}$
231. **Poselstwo** do królestwa Awy. 3 Tom. 1 —
232. **Posener** Frage. Leipzig 1848. br. — 2
233. **Possart**, Łukaszewicz, Mulkowski. Das Königreich Polen und der Freistaat Krakau. Stuttgart 1840. br. — 25
234. **Pradt**, de, Colonies et de la révolution actuelle de l'Amer. Paris 1800. 2 Kpfr. br. 1 10
234[a.] — — — opr. 1 20
235. **Prittwitz.** Die schwebende Eisenbahn bei Posen. Posen 1834. br. — $7\frac{1}{2}$
235[a.] **Prosper**, M. Les polonais, evénemens hist. Paris. br. — 5
236. **Przegląd** dziejów polskich. 2 T. 1839. 1 20
237. **Przeździecki.** Podole, Wołyń, Ukraina. Wilno 1841. br. 2 T. 1 25
238. **Przypisek** do książki pod tytułem: Cudowny schyłek osiemnastego wieku. 1815. — 10
239. **Quelques** mots sur l'état des paysans en Pologne. Paris 1833. br. — $7\frac{1}{2}$
240. **Raczyński**, E. Portofolio królowéj Maryi Ludw. 2 T. 1844. br. 1 15
241. — — Wyprawa Jen. J. H. Dąbrowskiego 1794, przez niego samego opisana. Pozn. 1839. 1 —
242. — — Poselstwa od Zygmunta III. do Dymitra Iwanowicza. Wrocł. 1837. — 10
243. — — Podróż Kontryma po Polesiu. Pozn. 1839. półskr. — 10
244. **Ramsay.** Podroże Cyrusa hist. obyczayna z rozmową o baykach pogańskich. 2 Tom. Warszawa 1770. — 15
245. **Raspail**, de la Pologne. Paris 1839. br. — 15
246. **Res publica** sive status regni poloniae lit. pruss. Elzeviriana. 1 5
247. **Roeder**, v. Rede, die polnische Frage betreffend. Ostrowo 1849. br. — 5
248. — — Faktische Berichtigungen u. persönliche Bemerkungen zu derselbeu von Metz. Lissa 1849. br. — $7\frac{1}{2}$
249. **Rozprawy** tyczące pierwszych polsk. przez L 1847; zarazem listy nad wypadkami polit. w Polsce, pisano 1763 do 1766. Pozn. 1846. opr. 1 5
250. **Rubinkowski**, J. Janina, albo Hist. o Janie III. królu polsk. opr. — 25
251. **Ruhe**, A. Polen! Rede an die Stiefgermanen des Herzogthums Posen. br. — 3
252. **Rykota.** Monarchya Turecka za doglądaniem Jakuba Szmyta. Tołunsk. Lipsk 1727. 1 15
253. **Rys** Jeografii powsz. Kraków 1850. — 10
254. — — życia wodza polskiego Tadeusza Kościuszki. s. l. 1819. — 15
255. — — życia ks. Michała Radziwiłła, skreślony p. J. S. Pozn. 1851. — $7\frac{1}{2}$
255[a.] — — — pap. wel. — $12\frac{1}{2}$
256. **Rzepnicki**, Fr. Historya o pomnożeniu wiary chrześciańskiéj w państwach chińskich. Pozn. 1765. — 20
257 **Saint-Hilaire.** Godziny niewoli cesarza Napoleona. 2 T 1850. 1 —
258. **Saint-Reala.** Dzieła przekładania Franciszka Zabłockiego. T. 1, 2, 3, 5. Warsz. 1798. — 25
259. **Salice-Contessa**, C. S. Populäre Darstellung der Ereignisse in d. Jahren 1848 u. 1849 für Jedermann. Posen 1850. — 6
260. **Salvandy.** Histoire de pologne avant et sous Sobieski. 3 T. Paris 1829. Halbfrz 1 —
261. **Sawicki.** Rys krótki chronolog. histor. Warsz. 1818. — 15
262. **Schicksale** der polnischen Dissidenten. 3. Stück. Hamburg 1768. P. — 10
263. **Schlöffel.** Mein Prozess wegen Anklage auf Hochverrath. Heidelberg 1846. — 15
264. **Schuselka.** Mittelmeer, Ost- und Nordsee. Leipzig 1845. (1 Rthlr. 15 Sgr.) — 25
265. Deutschland, Polen und Russland. Hamburg 1846. 1 —
266. **Schuselka**, Fr. Die Lösung der preussischen Verfassungsfrage. Hamburg 1847. br. — 25
267. **Sejm** ustawodawczy rokazki. 2 T. 1849/50. 1 $2\frac{1}{2}$
268. **Senst**, G. Der Generalstaabs-Major L. v. Voigts-Rhetz über den polnischen Aufstand im Jahre 1848. Berlin 1848. br. — $7\frac{1}{2}$
269. — — Krotowski's Reden. 1. Heft. Posen 1850. półsk. — 15
270. **Siarczyński.** Obraz wieku panowania Zygmunta III. 2. T. A—Z. Lwów 1828. 2 15
270[a.] — — — T. I. 1843. br. — 15
271. Siedm listów o legionie polskim we Włoszech. Pozn 1850. br. — 10
272. **Siemieński**, L. Podania i legendy polskie. Pozn. 1845. (1 Rthlr.) — $17\frac{1}{2}$
273. — — Wieczory pod lipą. Pozn. 1847. — 25
274. — — Ks. Don Z. Manuela rady patroniuszowe. 2 T. 1847. — 20

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Katalog w całości można dostać na żądanie.

***H. J. Sussmann.***